

bonitati, potentia, & aliis huiusmodi. Est ergo in Dei essentia, ipsiusque attributis fundamentum, ex quo intellectus creatus possit de illis varios conceptus formare; hoc autem est ea distinguere virtualiter seu fundamentaliter. Huc pertinet quod B. Thomas isto articulo scribit quod *varijs & multiplicibus conceptibus intellectus nostri, respondet unum omnino simplex, secundum huiusmodi conceptiones imperfecte intellectum*. Et ad 2. *Rationes plures horum nominum quae de Deo dicuntur, non sunt casae & vanae: quia omnibus his respondet unum quid simplex, per omnia huiusmodi multipliciter & imperfecte representatum*. Quibus conforme est quod quæst. 7. p. art. 6. ait de conceptionibus sapientiae, bonitatis, similitumque attributorum: *Omnes istae multae rationes & diuersae habent aliquid respondens in ipso Deo, cuius omnes istae conceptiones sunt similitudines*. Confirmatur: essentia diuina propter infinitam suam perfectionem, potest per seipsam præstare quod quid creaturae præstant per res diuersas: homo enim intelligit per intellectum, uult per voluntatem, punit per iustitiam, miseretur per misericordiam, diligit per charitatem; quæ omnia & inter se & ab humana essentia realiter distinguuntur: at essentia diuina ista omnia ita præstat per seipsam, ut nullo à se vel realiter, vel ex natura rei distincto, ad ea præstanda indigeat. Continet ergo diuina essentia eminenter quid quid creaturae possunt facere, & propterea diuersos conceptus formare possumus de illa, veluti conceptum essentiae, intellectus, voluntatis, iustitiae, misericordiae, charitatis, & sic de reliquis: atqui hoc est, essentiam & attributa, tum inter se, tum ab inuicem distinguere virtualiter seu eminenter: ergo ita distinguuntur. Habent (ait Ferrariensis) distinctionem fundamentaliter & virtualiter, in quantum ipsa res est talis, ut de ipsa diuersi conceptus imperfecte representantes ab intellectu finito & limitato formari possint. Et iuxta hæc accipiendum est, quod isto art. ad 3. dicit B. Thom. de Deo, *quod est unum, & multiplex secundum rationem*.

CONCLUSIO III.

Attributa diuina non solum distinguuntur per hoc quod connotant creaturas. **N**ON est dicendum quod attributa diuina solum distinguuntur ex hoc quod connotant creaturas; quasi v. g. bonitas, & sapientia solum ideo distinguantur in Deo; vel quia ipse causet bonitatem & sapientiam in creaturis; vel quia in creaturis aliud est bonitas, aliud sapientia. Quidam dicunt, ait B. Thom. in 1. d. 2. art. 2. quod ista attributa non differunt nisi penes connotata in creaturis, quod non potest esse; tum quia causa non habet aliquid ab effectu, sed e contrario, unde Deus non dicitur sapiens, quia ab eo est sapientia, sed potius res creata dicitur sapiens, in quantum imitatur diuinam sapientiam: tum quia ab æterno creatus non exsistentibus, etiam si nunquam futura fuissent, fuit verum dicere; quod Deus est sapiens, bonus, & huiusmodi; nec idem omnino significatur per unum & per aliud, sicut idem significant omnia synonyma.

Quapropter tum ibi, tum dist. 22. art. 3. discretis verbis affirmat quod attributa diuina distinguantur ratione, non tantum ex parte ipsius rationis, sed ex veritate & proprietate ipsius rei; ita ut in Deo reuera sit id quod (bonitas) & id quod (sapientia) significat, & sic de reliquis aliisque sit ratio bonitatis, & alia ratio sapientiae vnamquamque secundum se præcisè consideran-

do, quamvis in Deo vniuersa ista attributa unum & idem ex natura rei, ipsa nimirum diuina essentia.

CONCLUSIO IV.

ATRIBUTA diuina distinguuntur ratione sine actuali respectu ad creaturas, non tamen sine virtuali aut habituali. Priorem partem habet S. Thom. in 1. d. 22. art. 3. quatenus de nominibus quæ de Deo proprie dicuntur, scribit; *Et horum diuersitas non sumitur per respectum ad creaturas, imo potius è conuerso; quia & hoc quod ratio sapientia & bonitas differunt in Deo, diuersificantur in creaturis bonitas & sapientia, non tantum ratione, sed etiam re*. Quibus conforme est quod præf. n. is quæst. art. 3. ait quædam nomina quantum ad id quod significant, per prius dici de Deo quam de creaturis; quodque in 1. d. 2. art. 3. fin. concludit rationes attributorum verè esse in Deo.

Confirmatur, ut attributa diuina distinguantur ratione, satis est quod & ipsa sint formaliter in Deo secundum suas proprias rationes, puta, scientia, sapientia, bonitas, amor, & alia huiusmodi; & quod à nobis secundum proprias eorum rationes distinctis conceptibus concipiuntur: sed utrumque istorum fieri potest sine actuali respectu ad creaturas, cum diuina attributa secundum suas proprias rationes sint in Deo, antequam intelligantur dicere ordinem ad creaturas; nec secundum se importent actualem respectum ad illas. Vnde & nos quando concipimus Dei intellectum, bonitatem, sapientiam, non habemus necesse actu cogitare de illa creatura vel eius perfectione: ergo vera est prior pars conclusionis.

Probat posterior, quia non possumus attributa diuina cognoscere & distinguere secundum rationes ipsorum formales, nisi per species & conceptus quos abstrahimus ex creaturis, creaturarumque perfectionibus; ut ex huius q. art. 1. 2. 3. & 4. manifestum est; talis autem distinctio manifestè inuoluit ordinem ad creaturas, aut virtualem, aut habitualem.

Q V Æ R I T V R III.

Quis intellectus distinguat ratione, diuina attributa.

CONCLUSIO I.

NEQUE Dei, neque Beatorum, quatenus Beati sunt, intellectus distinguunt diuina attributa: quia & Deus, & Beati quatenus sunt Beati, vident Deum & eum est: sed Deus sicut in se est nullam habet distinctionem attributorum; nomina enim sunt vna simplicissima essentia: ergo omnes vident vnum quid simplicissimum, sine vlla distinctione actuali.

Confirmatur 1. B. Thom. q. 7. de pot. ar. 6. l. 1. contra gent. c. 32. & alibi, distinctionem attributorum diuinorum refert in nostrum modum intelligendi imperfectum, quo non videmus Deum sicuti est: At per visionem beatificam Deus videtur sicuti est: ergo Beati per eam visionem non distinguunt Dei attributa.

Confirmatur 2. Non est vnde Beati plura attributa distinguant ratione: non ex parte obiecti, quia est obiectum æquiualeat multis. vnum

Attributa diuina distinguuntur sine actuali respectu ad creaturas.

Beati in quantum Beati non distinguunt diuina attributa.